

Menų (šokio) brandos egzamino bendrieji kalbos reikalavimai kūrybinio darbo aprašui

Rima Valiuvienė, lietuvių kalbos mokytoja metodininkė

2021-2022 m. m.

Bendroji dalis

- ▶ Darbas turi būti parašytas taisyklinga lietuvių kalba, neturi būti gramatikos, korektūros, stiliaus bei kitų klaidų.
- ▶ Kalba turi atspindėti mokinio gebėjimą vartoti mokslinę/dalykinę kalbą, rodyti, jog jis žino esminius srities terminus ir sąvokas, logiškai ir nuosekliai dėsto mintis.
- ▶ Darbe turi būti paisoma visų raštvedybos reikalavimų, privaloma pateikti bibliografines nuorodas.

Bendroji dalis

- ▶ Lapo formatas A4, spausdinama vienoje lapo pusėje, šriftas „Times New Roman Normal 12 pt“. Intervalas tarp eilučių 1,5, teksto išlyginimas daromas tiek iš dešiniojo, tiek iš kairiojo krašto („justified“), paraštė kairėje pusėje 2,54 cm, dešinėje pusėje bei viršuje ir apačioje po 2 cm. Informacija išryškinama Italic, bold ar underline teksto formatavimu; raidžių išretinimo funkcija. Teksto dalis eilutės pradžioje atitraukiama per 1,27 cm nuo kairiosios puslapio paraštės (Paragraph/ Indentation/ left /by 1,27). Santraukoje tekstas neatitraukiamas.

Bendroji dalis

- ▶ Puslapiai numeruojami lapo apatinio laukelio dešiniajame kampe arabiškais skaitmenimis, nededant nei taško, nei brūkšnelių. Puslapių numeriai pradedami rašyti nuo darbo įvado (ant prieš darbo įvadą segamų lapų puslapių numeriai nerašomi, bet skaičiuojami), numeruojami ir priedai.
- ▶ Struktūrinių dalių numeracija rašoma arabiškais skaitmenimis, kiekviena smulkesnė dalis (poskyris, skyrelis) turi turėti atitinkamos stambesnės darbo dalies numerį, praplėstą papildomu skaitmeniu, šis atskiriamas tašku (pavyzdžiui, 3.1; 3.1.1).

Bendroji dalis

- ▶ Skyrių pavadinimai, taip pat žodžiai *Santrauka*, *Summary*, *Turinys*, *Ivadas*, *Išvados ir pasiūlymai*, *Literatūros ir šaltinių sąrašas*, *Priedai* rašomi paryškintai arba didžiosiomis raidėmis Times New Roman Normal 14 pt bold šriftu. Pradedami naujame puslapyje ir rašomi viena eilute žemiau, nei prasideda lapo laukas, skyrių pavadinimų ir kitų struktūrinių elementų pabaigoje jokie skiriamieji ženklai nededami.
- ▶ Jei darbe yra priedų, lapų numeracija lieka ištisinė. Priedus, jei jų daugiau negu vienas, patartina pradėti atskirame lape pavadinimu PRIEDAI. Toliau visi priedai iš eilės išdėstomi laikantis numeracijos (numeriai nurodomi viršutiniame puslapio kampe, prie dešinėsios paraštės (1 priedas, 2 priedas ir t. t.)).

Bendroji dalis

- ▶ Skyrių pavadinimai rašomi puslapio centre, juose negalima kelti žodžių dalimis; Kiekvienas darbo skyrius pradedamas rašyti naujame puslapyje, o poskyriai ir skyreliai - tame pačiame. Negalima rašyti pavadinimo viename puslapyje, o dėstymo dalies tekstą pradėti kitame. Poskyris rašomas tuoj po ėjusio teksto, praleidžiant vieną intervalą, pradedant nuo kairiojo puslapio krašto, neatitraukus. Naudojamas Times New Roman normal 12 pt paryškintas bold šriftas, rašoma mažosiomis raidėmis, pradedant didžiąja ir poskyrių pavadinimų pabaigoje jokie skiriamieji ženklai nededami.
- ▶ Jeigu naudojamos iliustracijos, numeris suteikiamas pagal paveiklo eilės tvarką tekste, rašomas arabiškais skaičiais ir daromas vieno simbolio tarpas, paryškintai (Bold), rašomas žodis „paveikslas“ pradedant mažąja raide (pavyzdžiui, 3 paveikslas); numeris rašomas virš paveiklo pavadinimo, kairiajame kampe. Jeigu reikia, keli prasmę susiję ir vienas kitą pratęsiantys paveikslai gali būti numeruojami taip: 1 paveikslas, 1 a paveikslas, ir 1 b paveikslas. Paveikslais vadinama visa grafinė medžiaga (statistinius kiekybinius procesus atspindintys grafikai, piešiniai, brėžiniai, schemos, fotografijos), todėl visa minėtoji grafinė medžiaga gali būti įvardijama tik kaip paveikslas. Tai tarptautinė norma.

Bendroji dalis

- ▶ Pavadinimas rašomas kursyvu (Italic), mažosiomis raidėmis, pradedant didžiąja, virš paveiklo, pradedant nuo kairiojo puslapio krašto. Paveiklo pavadinimas turi aiškiai įvardyti paveiklo turinį. Po kiekvienu paveiklu pateikiamas šaltinio pavadinimas, kur reikia, nurodant puslapį. Jei paveiklą teorinėje darbo dalyje sudarė pats autorius, turi būti pateikta nuoroda į tą literatūrą ar šaltinius, kuriais remiantis sudarytos šios iliustracijos, pavyzdžiui, „Šaltinis: sudaryta autoriaus, remiantis Johnson, 2018; Petrikas, 2019; Jonaitis, 2020“. Šaltinis rašomas po paveiklu, kairėje pusėje nuo krašto. Negalima pradėti ir baigti skyriaus ar poskyrio paveiklu. Paveikslai negali būti skenuoti, turi būti tik aiškiai įskaitomo teksto, lietuvių kalba.
- ▶ Išnašos rašomos puslapio apačioje, tekstas išnašoje pateikiamas vieno intervalo tarpu tarp eilučių.

Bendroji dalis

- ▶ Jei darbe yra specifinių terminų, tekste būtina juos aptarti. Jei šie terminai neturi visuotinai priimto atitikmens lietuvių kalboje, skelbto publikuotuose moksliniuose darbuose, rašant tekstą, būtina skliausteliuose nurodyti terminą originalo kalba, pavyzdžiui: „vis dažniau vartojamas terminas „antreprenerystė“ (angl. entrepreneurship) ”.
- ▶ Labai paplitusias santrumpas (ES, PB, JAV, PPO, AB, etc.) tekste priimta vartoti, tačiau tekste dažnai kartojamus retesnius ar autoriaus savo darbe vartojamus ilgus pavadinimus ar terminus reikia paaikškinti, toliau galima vartoti jų santrumpas. Pirmą kartą parašomas visas pavadinimas, o greta skliaustuose nurodoma santrumpa, pavyzdžiui, „smulkus ir vidutinis verslas (toliau tekste - SVV)“ .

Bendroji dalis

- ▶ Naudota literatūra ir šaltiniai nurodomi atskirame lape, visos eilutės, išskyrus pirmąją, rašomos nuo kairės lapo paraštės atitraukus per 1,27 cm (Paragraph/ Indentation/ Special/ Hanging/by 1,27). Nenumeruojami, o išdėstomi abėcėlės tvarka pagal pirmojo autoriaus pavardę (jeigu nėra autoriaus, tai pagal pavadinimo pirmąjį žodį), griežtai pagal nurodytus reikalavimus. Vieno autoriaus darbai pateikiami chronologine tvarka.

Pvz.: Gylys, P. (2018). *Antiekonomika*. Vilniaus universiteto leidykla.

Held, D., McGrew, A., Goldblatt, D. ir Perraton, J. (2006). *Globaliniai pokyčiai: politika, ekonomika ir kultūra*. Margi raštai.

Feldman, A. M. & Serrano, R. (2006). *Welfare Economics and Social Choice Theory* (2nd ed.). Springer, Boston, MA. <https://doi.org/10.1007/0-387-29368-X>

Čiegis, R., Dilius, A., ir Štreimikienė, D. (2020). *Pajamų nelygybės poveikio ekonomikos augimui ir darniam vystymuisi vertinimas Europos Sąjungos šalyse*. Vilniaus universiteto leidykla.

https://www.vu.lt/leidyba/images/eknygos/Pajamu_nelygybes_poveikio_vertinimas_ES_salyse_2020.pdf

Kūrybinio darbo aprašo struktūrinės dalys

Titulinis lapas

Anotacija (iki 200 žodžių)

Turinys

Naudojamų sąvokų žodynas

Įvadas

Kūrybinio darbo aprašo struktūrinės dalys

Pagrindinė dalis

1. Šokio kompozicijų žanro, stiliaus ypatumų, kultūrinio ir istorinio konteksto analizė

1.1. Šokio kompozicijų idėjos apibūdinimas

1.2. Šokio kompozicijų žanro, stiliaus apibūdinimas

1.3. Šokio kūrinių analogų analizė

2. Šokio kūrybos proceso analizė

2.1. Šokio kūrybos eiga

2.2. Šokio kūrybos proceso aprašymas (įsivertinant nurodomi patirti sunkumai ir atskleidžiami pasiekimai)

Kūrybinio darbo aprašo struktūrinės dalys

Išvados

Naudotos literatūros sąrašas

Priedai

Naudojamų sąvokų žodynas

- ▶ Reikalingas darbo autoriui atskleisti brandos ar egzamino darbe vartojamų esminių sąvokų turinį.
- ▶ Turi būti nurodomos tik esminės darbo temos sąvokos.
- ▶ Sąvokas brandos ar egzamino darbo autorius apibūdina, remdamasis susisteminta ir apibendrinta medžiaga, kurią skaitė.
- ▶ Kiekviena sąvoka pateikiama iš naujos eilutės paryškintu šriftu; jos apibūdinimas - neparyškintai.
- ▶ Prie kiekvienos sąvokos apibūdinimo nurodomas šaltinis.

Įvadas

- ▶ Pagrindžiamas temos aktualumas.
- ▶ Pristatoma problema, kurią siekiama išspręsti.
- ▶ Trumpai apibūdinamas nagrinėjamo klausimo ištirtumo lygis įvardijant autorius, nagrinėjusius šią temą (jeigu yra). Rekomenduotina nurodyti, kokie svarbiausi darbai skirti šiai temai, koku aspektu iki šiol šis klausimas buvo aptartas.
- ▶ Pristatoma tyrimo etika, nurodoma darbo tikslas, uždaviniai ir tyrimo metodai.

Teisingai suformuluotas tikslas

- ▶ turi atspindėti tyrimo idėją, pagrindinę mintį,
- ▶ turi atitikti temos pavadinimą ir nurodyti tyrimo objektą, t.y., kas tiriama,
- ▶ atskleisti bendrą tyrimo kryptį bei būti orientuotas į problemos analizę teorine ir taikomąja prasme,
- ▶ įvardijamas vienu sakiniu,
- ▶ formuluojant tyrimo tikslą būtina labai atidžiai parinkti veiksmažodžius, kurie yra tikslo formuluotės pradžioje,
- ▶ negalima įvesti naujų raktinių sąvokų, kurių nebuvo tyrimo temoje,
- ▶ Tikslą formuluojant tinkami veiksmažodžiai: *apibrėžti, apibūdinti, atskleisti, išanalizuoti, išnagrinėti, išryškinti, iširti, įvertinti, lyginti, numatyti, nustatyti, pagrįsti, sukurti*; netinkami veiksmažodžiai *sužinoti, išsiaiškinti, rasti, gauti, patvirtinti*.

Darbo uždavinių formulavimas

- ▶ Jie turi būti labai konkretūs, kiekvienas iš jų atskleidžia tam tikrą tiriamąjį aspektą.
- ▶ Privalo atitikti temą ir atskleisti tyrimo esmę.
- ▶ Tai išbaigti sakiniai, kurie nurodo darbo kryptį.
- ▶ Pateikiami eilės tvarka ir sunumeruoti.

Dėmesio!

Būtina prisiminti, kad literatūros analizė, išvadų ar rekomendacijų pateikimas niekada nėra atskiras uždavinys.

Pagrindinė dalis

- ▶ Teorinę dalį sudaro keli skyriai ir jie gali būti suskirstyti į poskyrius. Gali būti atvejis, kai nė vienas teorinės dalies skyrius neskirstomas į poskyrius.
- ▶ Kiekvieną skyrių ir poskyrį sudaro konkreti išdėstyta medžiaga, kuri parengiama, remiantis brandos darbo autoriaus perskaitytais mokslo šaltiniais.
- ▶ Kiekvienas skyrius turi turėti pradžią/įžangą.
- ▶ Pagrindinius teiginius grindžia argumentai, faktai, pavyzdžiai, citatos.
- ▶ Savos mintys išsakomos mokslinės kalbos stiliumi ir aiškiai atskiriamos nuo cituojamų autorių.
- ▶ Po skyrių pateikiami trumpi apibendrinimai.

Pastraipos konstrukcija

- ▶ Teiginys
- ▶ Pagrindimas
- ▶ Argumentas
- ▶ Kontrargumentas
- ▶ Išvada

Citavimas

- ▶ Jei kito autoriaus minys yra perpasakojamos ir apibendrinamos, baigus sakinį, konkretus autorius rašomas skliausteliuose. Pvz. „...kūrybinė veikla turi didelės įtakos motyvacijos didinimui. (Yang, 2015).
- ▶ Cituojant autoriaus mintis pažodžiui, citata turi būti kabutėse, o po jos sklaisuteliuose nurodoma autoriaus pavardė, leidinio metai ir puslapis. Pvz.: „Didžioji dalis moksleivių netaps profesionaliais menininkais, tačiau kūrybinių veiklų metu suformuotas netradicinis mąstymas leis kitaip atlikti užduotis bei spręsti iškylančias problemas“ (Yang, 2015, p. 45)
- ▶ Cituojant autorių sakinyje, nurodoma pirmoji vardo raidė, pilna pavardė ir šaltinio leidybos metai. Pvz., „ ...pasak V. Pavardenio, geležies rūda...“

Išvados

Tai:

- ▶ atsakymas į darbo pradžioje iškeltus uždavinius,
- ▶ visko, kas darbe pasakyta, apibendrinimas.

Jos turi atitikti darbo pavadinimą, tikslą, uždavinius bei gautus rezultatus. Yra argumentuotos ir grindžiamos faktine tyrimo medžiaga, išdėstomos glaustai, aiškiai, yra išbaigtos bei apibendrina atliktą tyrimą.

- ▶ Išvadų kiekis yra tiesiogiai priklausomas nuo įvade išsikeltų uždavinių skaičiaus.
- ▶ Išvados pateikiamos eiliškumo tvarka kaip išsamūs atsakymai į išsikeltus uždavinius.
- ▶ Išvadose neturi būti citavimo, nuorodų į metus, skaitinių reikšmių bei iliustracijų.

Savikontrolės klausimai, kurie padėtų mokiniui, tinkamai atlikti darbą

- ▶ Ar medžiaga pateikiama pagal suformuluotus uždavinius?
- ▶ Ar mano tekstas logiškai ir nuosekliai komponuojamas?
- ▶ Ar yra ryšys tarp atskirų pastraipų?
- ▶ Ar mano tekste nevyrauja aprašinėjimas?
- ▶ Ar rašau dalykine, o ne buitine kalba?
- ▶ Ar gebu tinkamai argumentuoti savo teiginius?
- ▶ Ar gebu kritiškai įvertinti cituojamus šaltinius ir savo rašomą tekstą?
- ▶ Ar gebu apibendrinti pateiktą medžiagą?
- ▶ Ar nėra pastraipų/skyrių, kurie siejasi su šalutine, su tema nesusijusia informacija?
- ▶ Ar suvokiu atsakingo citavimo reikalavimus?

SÉKMÉS 😊